

*Спеціалізованій вченій раді Д 14.052.03
Державного університету
«Житомирська політехніка»*

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу ВАКУЛЮКА ВАСИЛЯ ВАСИЛЬОВИЧА
на тему «АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЛОГІСТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОГО
ПОРЯДКУ»,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата
наук з державного управління за спеціальністю
25.00.05 – Державне управління у сфері державної безпеки та охорони
громадського порядку

Актуальність обраної теми. В сучасних умовах на порядку денному науки з державного управління стоїть питання логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку. Державна антикорупційна політика є важливою складовою державної безпеки будь-якої країни. Завдяки її ефективному функціонуванню забезпечується фінансово-економічна стійкість держави. Важливими напрямками вітчизняних механізмів реалізації антикорупційної політики в сучасних умовах мають бути: організація ефективної роботи органів державної влади щодо детінізації; приведення до міжнародних стандартів відповідної нормативно-правової бази; контроль за тіньовими потоками. Саме тому важливого значення набуває дослідження тіньових економічних відносин в загальносвітових масштабах, визначення особливостей її прояву в різних країнах та розробки ефективних механізмів реалізації державної політики детінізації економічних відносин та глобальної економічної системи від негативного впливу процесів тінізації. Це обумовлює актуальність теми дисертаційної роботи.

Із вищезазначеного слідує, що дисертаційна робота Вакулюка В. В. виконана на актуальну тему, висвітлення якої є своєчасним та обґрунтовує авторський підхід до постановки наукової задачі, котра полягає у підвищенні результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного

забезпечення державної безпеки та громадського порядку. Тема дисертації узгоджується з Переліком пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, затвердженим Кабінетом Міністрів України, у частині обґрунтування механізмів покращення якості життя та реалізації соціально-економічної політики, а також визначення напрямів застосування сучасного підходу до реалізації антикорупційної політики.

Зв'язок з науковими програмами. Дисертаційна робота пов'язана з науковим дослідженням, яке здійснюється в межах науково-дослідних робіт за темами: «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (ДР № 0115U002035) та «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007) у Національному університеті цивільного захисту України. Внесок здобувача полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо підвищення результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз змісту дисертації, автореферату, наукових публікацій Вакулюка В.В. дозволяє стверджувати, що наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи в цілому є достатньо обґрунтованими й достовірними. Вони базуються на критичному узагальненні публікацій провідних фахівців з даної проблематики, опрацюванні широкого масиву офіційних статистичних матеріалів профільних міністерств і відомств, міжнародних організацій. Завдання дослідження логічно структуровані, відображають алгоритм дій для досягнення заявленої мети. Сформульовані автором мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження цілком відповідають темі дисертації. Висновки є узагальненням досліджень та основою формулювання практичних рекомендацій.

Для досягнення поставленої мети як теоретико-методологічну основу використано фундаментальні положення сучасної теорії державного управління, інституціональної теорії, концепції провідних наукових шкіл з проблем стратегічного управління, розвитку, класичні й новітні погляди на сутність та інструментарій державної політики детінізації економічних відносин. Структура роботи відзначається чіткою логічною продуманістю. Узагальнення по кожному розділу є достатньо обґрунтованими та логічно репрезентовані в підсумкових висновках і рекомендаціях дисертаційної роботи. Загальна концептуальна модель дисертації в цілому органічно пов'язується з дослідженням процесу підвищення результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку.

Автором ґрунтовно розкрита теоретична частина дисертаційної роботи, в якій достатньо глибоко досліджені теоретико-методологічні та концептуальні засади підвищення результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку. Методологічну основу роботи становлять методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах управлінської, економічної, соціальної та споріднених із ними наук. У роботі було використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, реалізація яких забезпечила об'єктивний, комплексний аналіз дослідження, посилила достовірність отриманих результатів. У дисертаційній роботі використано: методи аналізу і синтезу, узагальнення й наукової абстракції – для формування понятійно-категоріального апарату; діалектичний і системно-структурний методи – для аналізу підходів до розуміння змісту та структури антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку; методи індукції та дедукції – для обґрунтування засад удосконалення антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку; аналітичні методи спостереження, вимірювання і порівняння – для аналізу сучасного стану антикорупційної політики у сфері

логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку; факторний і ретроспективний аналіз, метод статистичних оцінок – для виявлення ключових проблем і перспектив розвитку антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку; евристичні й методи логічного узагальнення – обґрунтування стратегічних напрямів реалізації антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз наукових гіпотез та результатів дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що дослідження містить низку теоретичних і науково-методичних положень, які розвивають науку державного управління у частині поглиблення знань про закономірності реалізації антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку.

Наукові результати дисертаційного дослідження, які містять елементи наукової новизни, на наш погляд, доцільно згрупувати в три блоки.

Перший блок відображає здобутки дисертанта, що розширюють категоріально-понятійне поле дослідження та теоретико-методологічні засади дослідження антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку. Зокрема, запропоновано під антикорупційною політикою логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку розглядати комплекс взаємопов'язаних організаційно-адміністративних, соціально-економічних, політико-правових та культурно-моральних форм управлінського впливу інститутів публічної влади та громадськості на уникнення, попередження, мінімізацію, подолання корупції у суспільстві, як головного чинника, забезпечення державної безпеки.

Запропоновано під механізмом реалізації антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку розглядати комплексну організаційно-інституційну систему методологічних

інструментів (засобів, методів, принципів, функцій, заходів), результативне функціонування якої сприяє реалізації конституційних прав та свобод громадян, суверенітет, незалежність, гідний рівень якості життя людей, сталий соціально-економічний розвиток держави сформований на засадах етичності, законності та відкритості. Теоретично обґрунтовано, що механізм формування антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку, має базуватись на необхідності дотримання підходів комплексності та взаємозв'язку сукупності його складових: політико-інституційної, нормативно-правової, організаційно-економічної, інформаційно-контролюючої.. Визначено концептуальні засади та складові елементи системи матеріально-технічного забезпечення органів національної безпеки та громадського порядку.

Другий блок наукових результатів містить положення, що стосуються вдосконалення методичних засад оцінки антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки через три головні виміри (контекст, суб'єкти та інституції, управління й підзвітність). Розкрито специфічні характеристики інституціоналізації антикорупційної політики на засадах державної безпеки та громадського порядку, в частині ідентифікації національних особливостей реалізації функцій представників органів влади та їх взаємовідносин з громадськістю.

Третій блок наукових результатів об'єднує конструктивні пропозиції дисертанта стосовно формування концептуальної моделі реалізації антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку. Зокрема, розроблено концептуальну модель формування антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку, яка побудована із урахуванням специфічних характеристик, завдань організації логістичного забезпечення, в основі якого представлені засади багаторівневого моделювання, що дозволяє цілісно поєднувати зв'язки. Визначені напрями формування антикорупційної політики у сфері забезпечення державної безпеки та громадського порядку,

які, на відміну від існуючих, ґрунтуються на імплементації чотирьох взаємодоповнюючих кластерів завдань, які включають сукупність стратегічних заходів: 1. Модернізація, координація та фінансування заходів для боротьби з корупцією. 2. Стимування незаконного фінансування та притягнення корупціонерів до відповідальності. 3. Збереження та посилення багатосторонньої архітектури антикорупційної політики. 4. Налагодження дипломатичної взаємодії та залучення іноземних ресурсів для реалізації цілей антикорупційної політики.

Теоретичне та практичне значення наукових результатів. Дисертаційна робота Вакулюка В.В. представляє наукову цінність, оскільки розроблені в ній теоретичні положення можуть бути використані як у подальших наукових дослідженнях, так і в практичній діяльності, пов'язаній із завданнями антикорупційної політики в Україні. Результати дисертаційного дослідження є внеском у теорію та методологію науки державного управління. Серед іншого, запропоновано наукові підходи до вирішення задач реалізації антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки, які вирізняються змістовною наповнюваністю напрямів антикорупційної політики (інноваційно-інвестиційні, фінансові, соціально-демократичні, енергетичні та безпекові), методів ліквідації або упередження загроз державній безпеці і громадському порядку та системи оцінки антикорупційної політики логістичного забезпечення державної безпеки через три головні виміри (контекст, суб'єкти та інституції, управління й підзвітність).

Практичне значення дослідження полягає в тому, що теоретико-концептуальні положення дисертації стали основою для розробки методичних і прикладних рекомендацій стосовно обґрунтування рекомендацій щодо підвищення результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку в Україні, які можуть бути використані в діяльності органів державної влади.

Основні положення, висновки та рекомендації дослідження використані у діяльності Верховної ради України (довідка про впровадження № 05-5/02-2 від 15.02.2022) при розробці законопроектів у сфері реалізації антикорупційної політики; Військової частини № 3066 Національної гвардії України (довідка № 174 від 22.09.2022 р.) при розробці перспективних напрямків щодо реалізації положень антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки; Національної академії Національної гвардії України для навчально-методичного забезпечення дисциплін «Логістичне забезпечення дій формувань Національної гвардії України», «Фінансово-господарська діяльність військової частини Національної гвардії України» та інші.

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях. Основні результати дисертаційної роботи опубліковані у 13 наукових працях, з них: 6 статей у наукових фахових виданнях України, обсягом 3,5 друк. арк.; 1 стаття в наукометричній базі даних, обсягом 0,6 друк. арк.; 6 публікацій у збірниках тез доповідей конференцій, обсягом 1,2 друк. арк. Загальний обсяг публікацій становить 4,9 друк. арк., особисто авторці належить 4,5 друк. арк.

У дисертації Вакулюка В.В. використані лише ті результати досліджень, які були отримані ним особисто. Публікації достатньою мірою відображають зміст проведеного дослідження, відповідають чинним вимогам щодо характеру видань, їх географії та повноти висвітлення результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління.

Дискусійні положення, зауваження та побажання. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, слід зазначити, що вона містить низку тверджень, які, на наш погляд, можуть слугувати підґрунтям для дискусії та зауважень.

1. Понятійно-термінологічна система дисертаційного дослідження, згідно нашої позиції, є недостатньо чіткою та потребує більш глибокого

обґрунтування. Приміром, досить спірним є підхід автора дисертації до визначення змісту та сутності поняття «антикорупційна політика логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку». Згідно позиції автора дисертації, це поняття відображає «комплекс взаємопов'язаних організаційно-адміністративних, соціально-економічних, політико-правових та культурно-моральних форм управлінського впливу інститутів публічної влади та громадськості на уникнення, попередження, мінімізацію, подолання корупції у суспільстві, як головного чинника, забезпечення державної безпеки» (параграф 1.2). Проте, система методів, інструментів й засобів може створювати передумови не лише для використання основних суспільно-політичних, законодавчих, організаційно-адміністративних, соціально-економічних форм антикорупційної політики, а й для логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку, що відомо із вітчизняної практики. Окрім того, у тексті дисертації не достатньо приділено увазі методам та засобам логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку.

2. Автором наведено сукупність комплексних, взаємопов'язаних напрямів реформування нормативно-правового механізму антикорупційної політики в Україні (параграф 2.2 дисертації), однак із поданого тексту незрозуміло – чи подані результати є авторськими, чи зроблені на основі узагальнення інших наукових праць. Викликає дискусію і зміст наведених напрямів. Приміром, створення для державних організацій й установ індивідуальної захищеної операційної системи відбувається без впливу на процеси, ситуація розвивається сама по собі. На наш погляд, доцільно передбачити можливості щодо формування критеріїв результативності такого напрямку.

3. У третьому розділі автором систематизовано складові концептуального підходу до формування моделі антикорупційної політики у сфері логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку. По-перше, головним недоліком даної інтерпретації моделі є відсутність у ній

основних функцій існуючої державної політики в даній сфері. По-друге, в дисертаційній роботі та авторефераті бажано було більше уваги приділити результатам на які спрямовані дії моделі механізму детінізації економічних відносин в Україні, що значно посилює результати дослідження.

4. В рубриці наукової новизни «удосконалено», здобувач пропонує структурно-функціональну систему логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку, яка, на відміну від існуючих, передбачає комплексність організаційно-технологічних, фінансово-економічних та аналітично-інформаційних процесів, які реалізуються на етапі імплементації організаційно-економічних складових системи логістичного забезпечення державної безпеки і громадського порядку. Однак по тексту роботи не приділено належної уваги зазначеній системі, а особливо етапам її реалізації. Очевидно, що такі пропозиції повинні мати більш серйозне наукове обґрунтування та доведення.

5. У другому розділі проаналізовано організаційно-правовий механізм реалізації антикорупційної політики в сфері державної безпеки України. Автор робить висновок про «низький рівень захисту права власності та інтелектуальної власності; незначний рівень ліквідності фондового ринку, недостатнє гарантування прав інвесторів нарівні з невисокою спроможністю регулятора протидіяти зловживанням на ринку та інше». Таке твердження очевидно відповідає дійсності, однак вбачається недостатньо аргументованим і дещо поверхневим, оскільки в роботі відсутнє обґрунтування цілісної системи показників результативності механізмів реалізації антикорупційної політики в сфері державної безпеки України.

6. Додаткових пояснень потребують змістовність репрезентації у 3 розділі стратегічні заходи реалізації антикорупційної політики у сфері забезпечення державної безпеки та громадського порядку. У цій відповідності слід було б пояснити: 1) чи вважає дисертант виконання послідовності визначених організаційно-економічних процедур – одним із варіантів вирішення науково-прикладного завдання; 2) що розуміє автор під

зміцненню здатності громадянського суспільства, засобів масової інформації та суб'єктів приватного сектору для запобігання корупції та сприяння підзвітності; 3) які можливі варіанти формування відповідного типу стратегії у контексті запропонованих стратегічних орієнтирів і, відповідно, на який термін та за використання якого інструментарію їх можна розробити.

Узагальнюючи відмітимо, що зазначені дискусійні положення, зауваження і недоліки є свідченням складності та багатоаспектності досліджуваної проблематики, не знижують наукової цінності дисертації та принципово не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження Вакулюка В.В. Дисертаційна робота є кваліфікованою науковою працею, виконаною автором особисто, характеризується єдністю і логікою викладення, містить науково обґрунтовані теоретичні результати та методичні положення, які мають корисну практичну значущість для держави.

Загальні висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація, виконана Вакулюком Василем Васильовичем на тему «Антикорупційна політика у сфері логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку», є самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань, пов'язаних із обґрунтуванням рекомендацій щодо підвищення результативності реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку.

Представлені в дисертації наукові положення, висновки, рекомендації і пропозиції поглиблюють теоретичні засади та практичні аспекти прийняття ефективних рішень із питань реалізації антикорупційної політики на засадах логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку та пройшли необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертації.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять

елементи наукової новизни, рівень яких визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Автореферат є ідентичним за змістом з основними положеннями дисертації та дає повну переконливу уяву про виконану роботу.

Тема та зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 25.00.05 – Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку та профілю спеціалізованої вченої ради. Робота відповідає вимогам п.п. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями від 19 серпня 2015 року № 656), що висуваються до кандидатської дисертації, а її автор – Вакулюк Василь Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

Офіційний опонент:

**Начальник кафедри оперативного мистецтва
Національної академії Національної гвардії України
доктор наук з державного управління, доцент**

Олександр БОНДАРЕНКО

Підпис О. Бондаренка засвідчую

**Перший заступник начальника Національної академії Національної гвардії України з навчальної та методичної роботи
кандидат військових наук, старший науковий співробітник**

Владислав ЄМАНОВ

